

Cei mai frumoși ani din viață sunt anii ce vor veni. (Victor Hugo)

TEZAU

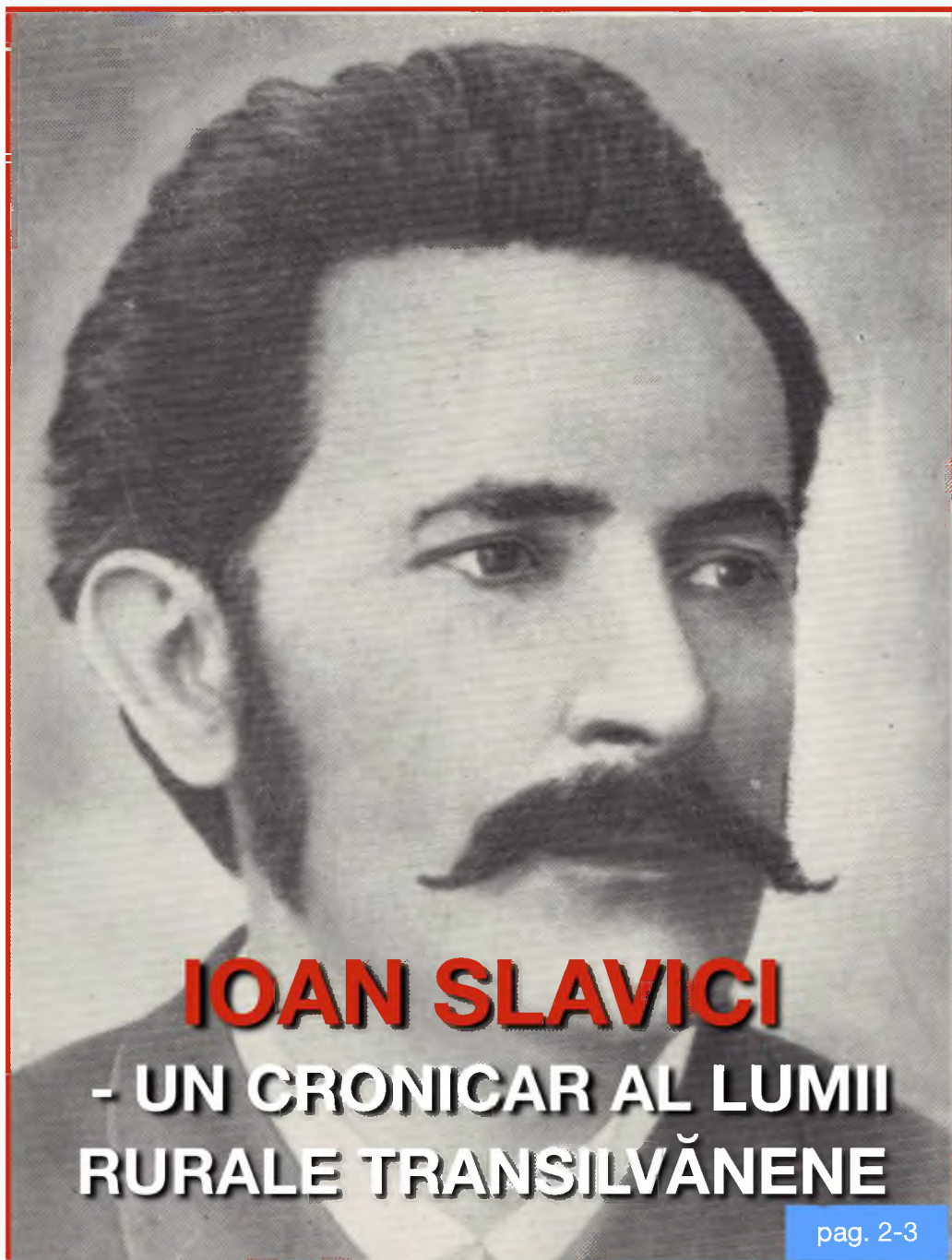
Foaie a Bibliotecii Academiei Române

ANUL VI, NR.6

IUNIE 2025

APARE LUNAR

IOAN SLAVICI - UN CRONICAR AL LUMII RURALE TRANSILVĂNESE

pag. 2-3

ISTORIA LUI ALEXANDRU CEL MARE

pag. 12

EXPOZIȚIA IOAN BIANU CTITOR AL BIBLIOTECII ACADEMIEI ROMÂNE

pag. 6-7

PETRU GROZA ȘI INSTAURAREA COMUNISMULUI ÎN ROMÂNIA

pag. 10-11

CALENDARUL GERMAN AL LUI JOHANNES REGIOMONTAN

pag. 4-5

PANAIT ISTRATI, MEDITERANA

pag. 8-9

Fiu de rege, Alexandru Macedon a fost una dintre cele mai fascinante personalități ale lumii antice. A fost unul dintre cei mai mari conducători militari din istoria lumii, un tânăr războinic cuceritor carismatic, crud și megaloman deopotrivă. Este cel care, la vârsta de doar 20 de ani, a devenit rege al Macedoniei, iar un deceniu mai târziu devenea primul cuceritor european al Asiei, domnind peste cel mai mare imperiu cucerit vreodată. Nu în ultimul rând, Alexandru cel Mare a fost unul dintre oamenii care au revoluționat civilizația europeană și orientală și care a contribuit substanțial la răspândirea civilizației elenistice în întreaga lume. Moștenirea lui nu se rezumă doar la expansiunea teritorială și la dominația militară, ci și la impactul pe care l-a avut asupra culturii, politicii și istoriei lumii antice. Numele său este asociat cu unele dintre cele mai remarcabile realizări, precum și cu figura unui lider de excepție a cărui influență se resimte și astăzi.

ISTORIA LUI ALEXANDRU CEL MARE

IOAN SLAVICI UN CRONICAR AL LUMII

Proza noastră „idilică” și „rurală” începe, ca fenomen, cu el. În roman Slavici a deschis, de asemenea, multe drumuri noi (pe care au mers, între alții, Rebreanu și Sadoveanu). Și în teatru a avut scilipiri (drama istorică *Gaspar Grațiani* e una dintre cele mai valoroase piese istorice autohtone). „Publicistul și ideologul, cu luminile și umbrele lui, rămâne o mină de aur pentru istoricii epocii oricum, chiar când a greșit, n-a trișat; arhivistul a recuperat și editat multe documente-reper; pedagogul ar merita mult mai multă atenție; iar memorialistul e la nivelul nuvelistului.

Ethosul său «central european/austro-ungar» a insolitat literatura română dar în mod ironic tocmai literatura de inspirație bucureșteană, munteană sau moldoveană, fără a mai vorbi de cea de călătorie, i-a rămas (pe nedrept) într-un con de umbră. Filosofic vorbind, a devenit stimulat de Eminescu, scriitorul nostru cel mai deschis către gândirea confucianistă. Ca formulă, e adesea surprinzător de modern: jurnalul în formă epistolară sau memoriile adresate (tot cvasi-epistolar) «către un prieten necunoscut» sunt numai câteva exemple. Eminescu a remarcat, cel dintâi, originalitatea umorului din *Budulea-Taichii*, pus în rând cu umorul superior al prozei anglo-saxone; observația ar putea fi extinsă și asupra altor texte, inclusiv asupra unor basme comice mai speciale”.

A frecventat școala „greco-ortodoxă” din satul natal – primele trei clase primare, între anii 1854 și 1858, avându-l dascăl pe D. Vostinari, apoi încheie școala primară la Arad, după ce repetă clasa a patra, unde învață limba maghiară jucându-se cu copiii și limba germană de la un învățător catolic.

Între anii 1860 și 1864 urmează primele cinci clase la liceul maghiar, cu mari dificultăți, cauzate de educația într-o limbă străină. Tot acum devine membru al Societății de lectură a elevilor români, coordonată de Mircea V. Stănescu.

În anul 1865 se transferă la liceul german al călugărilor minoriți din Timișoara, iar în anul 1866 participă la o serbare cu cântece și recitări, organizată de șirianul Georgiu Crăciunescu, profesor de limba română, recitând poezia

Răsunet a lui Andrei Mureșanu. În anii 1867 – 1868 se înscrie, ca elev particular, la liceul maghiar din Arad, apoi trece cu bine examenul clasei a VIII-a, dar nu se înscrie în timp la examenul de maturitate, astfel că această etapă etapă a vieții va fi trecută,

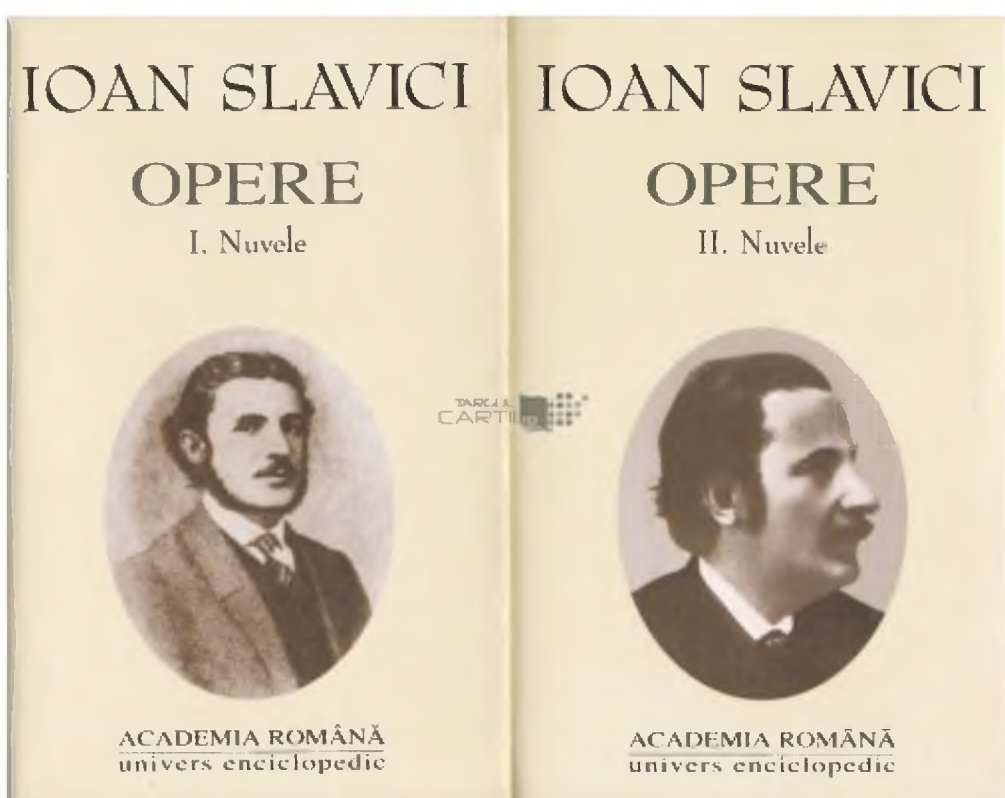
cu brio, tocmai la Satu Mare. În anul 1869 se înscrie la Facultatea de drept de la Pesta, însă studenția aici este de scurtă durată, de doar patru luni, apoi se îmolnăvește, se întoarce acasă, pentru ca ulterior, cu ocazia recrutării în armata

imperială, să ceară să fie transferat la Universitatea din Viena, unde face armata ca voluntar cu termen redus și se înscrie la Facultatea de Drept. Se împrietenește cu Mihai Eminescu, student și el în capitala Imperiului hasbsburgic, o prietenie care îi va lega pentru tot restul vieții.

În anul 1871, debutează în revista „Convorbiri literare” cu comedia *Fata de birău*, apoi în vară, la 15 august 1871, împreună cu Eminescu, organizează serbarea panromânească de la Putna, după ce va fi pus bazele Societății Academice Social Literare „România Jună”. În anul 1873, va ocupa funcția de secretar la Episcopia din Oradea și va scrie nuvela *Popa Tanda*, la finalul anului 1874, se stabilește la București, unde este secretar al Comisiei Colecției Hurmuzachi, profesor, apoi redactor la ziarul „Timpul”, iar în anul 1875, se căsătorește cu Ecaterina Szöke Magyarosy și scrie nuvela *Scormon*. Împreună cu I. L. Caragiale și G. Coșbuc, editează revista „Vatra”; tot în 1875 va scrie comediiile *Toane sau Vorbe de clacă* și *Polipul unchiului*, iar un an mai târziu, drama istorică *Bogdan Vodă* și nuvelele *La crucea din sat*, *Crucile roșii* și *O viață pierdută*. Călătorește, apoi, la Viena și Budapesta, iar în toamna anului 1877 (până în 1881), este numit de Titu Maiorescu profesor la Liceul „Matei Basarab” din București – unde a predat limba română și filosofia –, perioadă în care este și redactor la „Timpul” (unde este coleg cu Eminescu și Caragiale). Tot în anul 1878, scrie nuvela *Gura satului*.

Apoi, a predat limba română la școala de fete – Școala Normală Azilul „Elena Doamna”, la Institutul Maniu și la Liceul Francez.

În anul 1880, scrie nuvelele *Budulea Taichii* și *Moara cu noroc*, iar în anul 1882, este ales membru corespondent al Academiei Române. În anul 1884, va scrie nuvela *Pădureanca* și tot în anul 1884, se stabilește la Sibiu, unde va pune bazele ziarului „Tribuna”, în care va scrie articole în care revendica drepturile românilor. Drept urmare, autoritățile maghiare ale vremii îi intentează 5 procese de presă, ultimul ducând la condamnarea sa la un an de închisoare (1888-1889), ulterior curtea cu juri punându-l

RURALE TRANSILVĂNENE

în libertate.

În anul 1888 va scrie drama istorică *Gaspar Graziani*, în anii 1888-1889, lucrarea de memorii *Fapta omenească. Scrisori adresate unui tânăr*, iar în anul 1890, scrie lucrarea *Școlile noastre sătești* și în anul 1892 devine cetățean român. În anul următor va scrie cursurile *Estetica* și *Literatura poporană*, iar în 1894 încheie romanul *Mara*. Tot în 1894, este numit director de studii la Institutul „Ion Otetelișanu” din Măgurele, unde va activa timp de 14 ani, până în anul 1908.

În acest context, în același an, 1894, va scrie lucrările: *Proiectul de organizare a Institutului Ioan Otetelișanu*, *Programul de studii* și *Regulamentul de conducere internă*. De asemenea, de-a lungul anilor, va scrie numeroase studii pedagogice publicate în „Lumina” (1873, 1874), „Convorbiri literare” (1877), „Timpul” (1879, 1881), „Educatorul” (1873), „Tribuna” (1885-1890), „Voința națională” (1893), sau „Minerva și Lupta” (1909).

În anul 1896, scrie nuvela *Comoara*, în anul 1900, nuvela *Vatra părăsită*, iar în 1902, romanul *Din bătrâni*. Înfiiințează și colaborează cu reviste ca „Minerva”, „Buletinul armatei și al marinei” și „Ziua”. În anul 1903, scrie volumul de memorii *Serbarea de la Putna* și în același an primește premiul Academiei Române, iar un an mai târziu va scrie lucrarea *Așezarea vorbelor în românește*. Au urmat romanul *Din bătrâni*. *Manea* (1905), nuvela *La răscruci* (1906) și romanul *Corbei* (1906), iar în anul 1914, scrie *Gramatica limbii române*.

În perioada ocupației germane, va scrie numeroase articole de orientare progermană, în timpul Primului Război Mondial, colaborează la ziarele „Ziua” și „Gazeta Bucureștilor”, iar în 1916, este arestat și închis din nou din cauza convingerilor sale filohabsburgice pe care și le expune în mod repatat în ziarul „Ziua”.

În anul 1919, după încheierea războiului, după reîntoarcerea din Moldova a regelui Ferdinand

și a guvernului, Slavici este arestat din nou, fiind judecat și condamnat la 5 ani de închisoare, dar va fi eliberat în cursul aceluiași an.

Convingerile sale filogermane îi vor atrage, însă, pe mai departe, dușmănia celor din jur.

În anii care au urmat, a scris nuvela *Pascal, săracul* (1920), lucrarea de memorii *Închisorile mele* (1920), romanul *Din două lumi* (1920), romanul *Cel din urmă armaș* (1923), lucrările de memorii *Amintiri* și *Lumea prin care am trecut* (ambele în 1924) și romanul *Din păcat în păcat* (1924).

După o viață plină de procese și detenții în închisori, în care și-a atras oprobiul public pentru motivele menționate mai sus, obosit de această existență agitată, Slavici își caută refugiu la fiica sa, care trăia la Panciu, în podgoria care se aseamăna cu Șiria natală.

Slavici ne-a lăsat remarcabile povești, printre acestea aflându-se *Zâna Zorilor*, *Florița din codru*, *Doi feți cu stea în frunte*, *Păcală*

în satul lui, *Spaima zmeilor*, *Rodul tainic*, *Ileana cea șireată*, *Ioanele mamei*, *Petrea prostul*, *Limir-Împărat*, *Băiet sărac*, *Împăratul șerpilor*, *Doi frați buni*, *Băiat sărac și horopsit*, *Nărodul curții*, *Negru împărat*, *Peștele pe brazdă*, *Stan Bolovan*, sau *Boierul și Păcală*.

La 17 august 1925, Ioan Slavici pleacă la Domnul, în casa fiicei sale din Crucea de Jos, Panciu, fiind înmormântat la schitul Brazi – numit și „de la Cruce” –, de lângă orașul Panciu, cea mai importantă ctitorie a Sfântului Ierarh Mucenic Teodosie. După dispariția sa, unele din operele sale au fost transpuse pe peliculă: nuvela *Moara cu noroc* a fost transpusă în filmul omonim în anul 1955, în regia lui Victor Iliu; romanul *Mara* a fost sursă de inspirație pentru filmul *Dincolo de pod*, în regia lui Mircea Veroiu, din anul 1976, iar nuvela *Pădureanca* a fost transpusă pe marele ecran în anul 1986, în regia lui Nicolae Mărgineanu.

Gabriela Dumitrescu

CALENDARUL GERMAN AL LUI JOHANNES REGIOMONTAN

Johann(es) Müller, numit Regiomontanus, după locul său de naștere (însemnând „Königsbergerul”), a fost un matematician, astronom și editor german din Evul Mediu târziu. Numele latinizat Regiomontanus nu a fost folosit de el însuși sau de contemporanii săi până în 1531 când Philipp Melanchthon l-a utilizat pentru prima oară. Regiomontanus s-a născut pe 6 iunie 1436 în Unfinden, o localitate lângă Königsberg (Franconia Inferioară), și a murit la 6 iulie 1476 la Roma, probabil din cauza unei epidemii de ciumă. La vârsta de 11 ani, tânărul Johannes a plecat să studieze la Universitatea din Leipzig, iar la vârsta de 14 ani s-a mutat la Viena pentru a-și întregi studiile.

Pe când Regiomontanus avea numai 12 ani, Gutenberg a publicat un calendar german pentru anul 1448, cu fazele lunilor noi și pline și cu orbitele planetelor. Acest lucru l-a inspirat pe Johannes să îi verifice acuratețea acestor informații, începând să execute toate calculele de unul singur, pare-se fără nicio îndrumare. Anuarul său, întocmit pentru același an, 1448, este disponibil și astăzi și arată că tânărul de doisprezece ani era un mai bun specialist în calcule calendaristice decât cel pe care l-a avut Gutenberg. În timpul șederii sale la Viena, când Johannes avea în jur de 20 de ani, acesta s-a dovedit deja a fi un naturalist modern, testându-și propriile previziuni meteorologice prin observarea și urmărirea condițiilor atmosferice. În 1461, Johannes l-a însoțit pe cunoscutul savant grec, cardinalul Bessarion, în Italia, unde a putut studia manuscrise grecești de specialitate, astfel încât să poată scrie el însuși primele lucrări. Bazându-se pe cele mai mari descoperiri ale antichității el a reușit să-și depășească contemporanii în studiul matematicii, cu a sa teorie a triunghiurilor, punând practic bazele geometriei moderne. Alături de alte lucrări, Johannes a realizat o versiune, în latină, la lucrarea lui Ptolemeu *Almageste* pe care o începuse

profesorul său Georg von Peurbach, realizând astfel un manual util, de astronomie. Demonstrația sa privind o alternativă la modelele lui Ptolemeu pentru orbitele lui Mercur și Venus în raport cu Soarele i-a oferit lui Nicolaus Copernicus cheia, din punct de vedere geometric, pentru reorientarea mișcărilor planetare în jurul Soarelui. După șederea sa în Italia, Regiomontanus a petrecut patru ani în Ungaria, unde a creat, la solicitarea regelui Matei Corvin, în colaborare cu astronomul regal Martin Bylica, *Tabulae directionum et profectionum*.

planetelor a profesorului său Peurbach, anuarele și calendarele. *Planetologia* a fost prima carte cu cifre matematice, anuarele conținând date cu privire la localizările reale ale soarelui, lunii și planetelor. Toate aceste date privitoare la fazele lunii și la pozițiile planetelor, au constituit baza întregii astronomii și au devenit indispensabile pentru navigație, însuși Columb folosindu-le.

Datorită utilității lor, anuarele lui Johannes au cunoscut numeroase ediții, la fel și calendarele lui, atât cele latine cât și cele germane, care, în timp, le-au depășit, din toate

În plus, în calendarul latin, în secțiunea privind mișcarea reală de revoluție a lunii, se oferă perspectiva unei descrieri speciale privind influența semnelor zodiacale asupra părților corpului, informație care nu apare în calendarul german. Totodată, există unele indicii că explicațiile din calendarul latin au fost tipărite primele. Secțiunea privind sărbătorile cu dată variabilă, de exemplu, conține o foaie de hârtie atașată ulterior, în care se menționează că este important să fie luat în considerare anul bisect. Această adăugire a fost integrată încă de la început în calendarul german care a fost realizat în două

1447	1447	1448
finster der Sunne	finster des modes	finster des modes
12 23 28	28 12 40	21 21 20
Des Cristmōdes	Des Cristmōdes	Des Brachmōdes
Halbe werung	Halbe werung	Halbe werung
1 2	1 22	1 31
Siben punct		Acht punct

1448	1448	1448
finster der Sunne	finster der Sunne	finster des modes
28 6 23	18 8 22	26 4 48
Des Maien	Des Maien	Des Weinmōdes
Halbe werung	Halbe werung	Halbe werung
0 23	0 44	1 37
Drei punct	fönf punct	Eilff punct

1448	1448	1449
finster des modes	finster des modes	finster der Sunne
22 10 31	14 12 38	16 2 34
Des April	Des Weinmōdes	Des Mertzen
Halbe werung	Halbe werung	Halbe werung
1 28	1 41	1 0

1448	1448	1448
finster des modes	finster der Sunne	finster des modes
18 4 21	4 18 23	8 14 27
Des Hornungs	Des Mertzen	Des Hornungs
Halbe werung	Halbe werung	Halbe werung
1 28	1 0	1 26
	Neun punct	

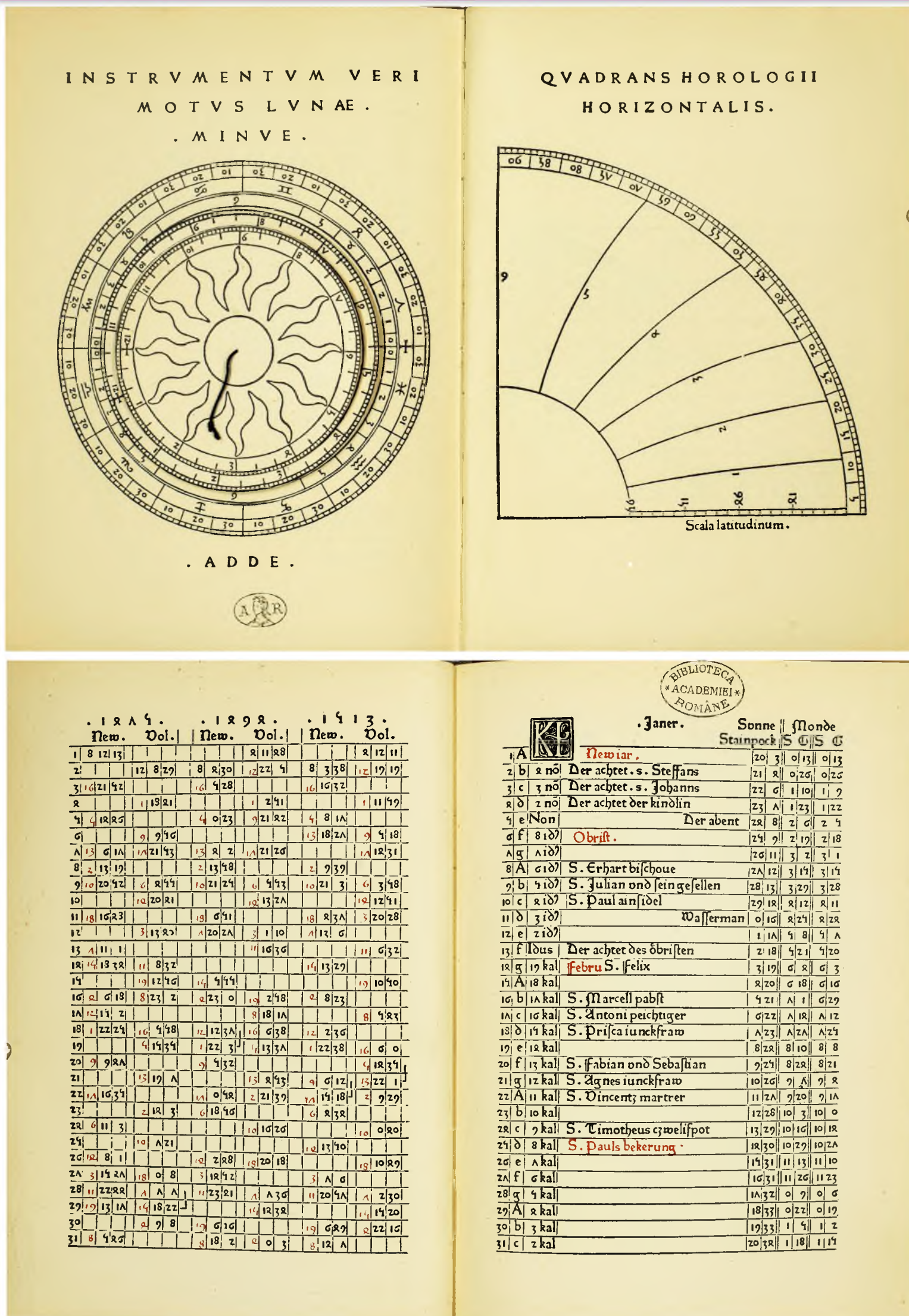
Această lucrare conține longitudinile corpurilor cerești în raport cu rotația de o zi a cerului. Regiomontanus a conceput, de asemenea, o metodă de împărțire a cerului în douăsprezece case (duodecim domorum coeli) pentru desenarea horoscopurilor, alături de tabelele aferente necesare în elaborarea acestora. În 1471, Regiomontanus, mutat la Nürnberg, a dorit să reproducă cele mai importante lucrări ale sale de matematică și astronomie, în formă tipărită. Astfel, între 1472 și 1475, el a publicat opt lucrări diferite, în propria sa tipografie. Printre acestea se numără teoria

punctele de vedere, pe toate celelalte existente în acea vreme. Se spune că primul tiraj a fost de 1000 de exemplare. Ca și anuarele, ambele versiuni ale calendarelor încep cu anul 1745 și, prin urmare, este probabil să fi fost puse în vânzare cel târziu în toamna anului 1474. Ele se aseamănă între ele în ceea ce privește secțiunile calendaristice (de exemplu, informațiile privind fazele lunii și eclipsele) doar titlurile și sărbătorile sunt în limba latină, respectiv germană. Explicațiile și adăugirile ce au fost făcute ulterior tipăririi prezintă diferențe între cele două versiuni.

versiuni, cea de-a doua versiune fiind considerată cea definitivă; prin urmare, aceasta a fost utilizată ca bază pentru reeditarea de față, deținută și de Biblioteca Academiei Române (C.R. II 162024), după exemplarul original, existent la Biblioteca de Stat din Berlin. Ambele versiuni prezintă unele erori de tipar: unele, precum titlurile eclipselor din anii 1511 și 1513, au fost corectate de mână, altele însă au rămas necorectate. Tabelul cu sărbătorile cu dată variabilă prezintă și ele mențiuni inserate ulterior tipăririi. Calendarul de față are scris la sfârșit: „M. Johan von künspurg”. Mai târziu, în 1489

NÜRNBERG CIRCA 1474

și 1496 (Hain nr. 13787, 13788), tipograful Erhard Ratdolt (1442-1528) a dat retipăririlor titlul *Kalender maister Johannes künigsperger*. După cum explică astrologul austriac Ernst Zinner în postfața facsimilului, particularitatea acestui calendar constă în faptul că, în timp ce calendarele obișnuite se limitează la zilele lunii, ale săptămânii, ale celor de sărbătoare și la fazelor lunii, acest calendar oferă coloane conținând date privind mișcarea de revoluție a soarelui și a lunii, precum și fazele lunii, exprimate în ore și minute, alături de informații privind eclipsele din anii 1475-1530. După cum arată numerele 1475, 1494 și 1513 de deasupra coloanelor pentru fazele lunilor noi și pline, acest calendar nu este destinat să se aplice unui singur an, ci unei serii de ani. Calendarul este organizat în așa fel încât pe partea dreaptă a paginii să se afle, pentru fiecare lună, ziua lunii, intiala zilei, ziua lunii în conformitate cu sistemul roman de împărțire a lunii în calende, nuvele și ides, ziua de sărbătoare și mișcările soarelui și lunii, iar pe partea stângă să fie indicate fazele lunii. Cele mai importante sărbători și numele lunii asociate cu ultima zi a calendei sunt imprimate cu roșu pe partea dreaptă. Astfel, 14 ianuarie corespunde datei de 19 cal. februarie, deoarece este bine cunoscut faptul că romanii numărau zilele invers. Zilele dinaintea marilor sărbători sunt marcate „abent”. Pentru unele sărbători, a opta zi este etichetată și ca „Der achtet”. Un alt punct de referință important din acest calendar este „numărul de aur”. Acesta este utilizat pentru a determina momentul sărbătorilor cu dată variabilă, începând cu Duminică Învierii și terminând cu Adventul. Pe lângă utilizarea calendarului în scopuri eclesiastice și civice, trebuie menționat că cei care doresc să afle mai multe despre mișcarea de revoluție a soarelui și a lunii sau despre fazele lunii, trebuie să consulte partea stângă a calendarului: identificarea lunilor noi și pline, a eclipselor, calcularea mișcarea reală a soarelui și lunii etc. Ultima secțiune din calendar ne învață despre conversia orelor

cu durată egală în ore cu durată inegală sau ore planetare. La sfârșitul Evului Mediu, s-a făcut o distincție între orele cu durată egală, care pot fi citite pe cadranul ceasornicului între miezul nopții și amiază și orele cu durată inegală; acestea se bazează pe vechea împărțire a zilei și a nopții în 12 ore fiecare, a căror durată se schimbă în mod natural în cursul anului. Cu toate acestea, instrumentum horarum

inaequalium era utilizat pentru a determina care oră cu durată inegală corespunde unei anumite ore cu durată egală. Cu aceste date se încheie calendarul care l-a făcut celebru pe autorul său. Timp de secole, numele său a figurat în titlul lucrărilor sau al previziunilor anuale. Regiomontan își încheie calendarul german cu următoarea mențiune: „Aşadar,

utilitatea și relevanța acestui calendar a fost recent înțeleasă, potrivit germanei mele simple și a restrânselor mele posibilități”. Pe coperta acestei reeditări faximilate, sub titlu, se regăsește însemnul distinctiv al lui Regiomontan, cu care acesta și-a etichetat majoritatea lucrărilor: o cruce pe un munte care se înalță către cerul înstelat.

Manola Ciobanu

EXPOZITIA IOAN BIANU CTITOR

Este de datoria Bibliotecii Academiei să onoreze prin această expoziție pe Ioan Bianu la împlinirea a 90 de ani de la trecerea în veșnicie, cel dintâi bibliotecar și conservator al Academiei, o responsabilitate pentru noi, cei de azi, dar și pentru generațiile viitoare, de a păstra și urma regulile și canoanele impuse pentru protejarea patrimoniului nostru cultural național.

Expoziția de față prezintă așadar etape și realizări importante ale vieții și activității lui Ioan Bianu, ctitor al Bibliotecii Academiei Române, pe care a fondat-o într-o viziune modernă, asemenea altor mari biblioteci ale epocii, păstrătoare a celui mai important tezaur național de manuscrise, carte și documente, descris, organizat și valorificat în publicații și lucrări bibliografice și filologice absolut necesare culturii românești.

Ardelean, om tăcut și ambicios, dar cu deschidere spre nou – iar aici călătoriile în străinătate la Londra, Veneția, Roma, Florența sau din anii de studiu la Paris i-au fost de mare ajutor.

În vitrinele expoziției regăsim note din cursurile luate în anii 1882-83 când frecventa prestigioase universități europene, *Ecole des Chartes* și *Facultatea de litere* din Paris, unde audia des cursurile ținute de Gaston Paris. Datorită acestei formări și a vizitelor în muzee și biblioteci, a înțeles încă de la început ce măsuri trebuie să aplice și acasă.

Un loc aparte îl ocupă actul prin care Ion Ghica, Președintele Societății Academice îi comunica că este numit în postul de bibliotecar și arhivar al Societății, la 12 ianuarie 1878, iar o altă adresă, la fel de importantă, face referire la faptul că a fost confirmat în această funcție și va primi o retribuție de 150 lei lunar. Un regulament de funcționare, minuțios elaborat va fi votat în sesiunea Academiei din anul 1884 iar colaborarea cu mari biblioteci sau bibliologi ai lumii, i se datorează. Mărturie stau scrisori de la Cabinetului de manuscrise, prin care Ioan Bianu cerea unele lămuriri referitoare la volume aflate în colecțiile noastre.

S-a zbatut pentru un local înainte de 1904, cand legea depozitului legal a fost îmbunătățită și colecțiile s-au înmulțit, iar existenta unui spațiu în care prețioasele volume,

AL BIBLIOTECII ACADEMIEI ROMÂNE

documente și alte materiale existente să fie protejate și asigurate.

Au urmat ani grei, cu schimbări dramatice în istoria lumii și a noastră și abia în anul 1929 își vede realizat visul, când Biblioteca Academiei se mută într-o clădire modernă, funcțională, dotată și mobilată după necesitățile și cerințele noi de la acea vreme. Regăsim în vitrine o adresă din 1934 a firmei Fichet, care a fost însărcinată cu executarea mobilierului Bibliotecii.

Unele din regulile stabilite de Ioan Bianu sunt în vigoare și azi și mă refer la ștampilarea publicațiilor care intră în patrimonial BAR, conform normelor în vigoare.

Dar strădaniile lui Ioan Bianu nu s-au mărginit doar la bunul mers al Bibliotecii. Ca filolog a fost preocupat mereu de îmbogățirea colecțiilor, de valorificarea lor, de punerea lor în circulație europeană și de a sublinia valoarea lor culturală. Importanța meritelor lui Bianu este legată și de întocmirea cataloagelor, instrumente de lucru indispensabile cercetătorilor sau cititorilor.

A publicat *Catalogul manuscriselor românești* (cu Remus Caracș și Gr. Nicolaiaș) și monumentală opera *Bibliografia Românească Veche*, la care, desigur, Bianu nu a lucrat singur, ci cu colaboratori apropiați, la fel de pasionați și dornici de a munci: Nerva Hodoș, Dan Simonescu. Datorită apelului făcut în 1898, Biblioteca beneficiază de cea mai completă colecție de cărți românești vechi, astăzi catalogată și accesibilă online în întregime, iar în vitrine, pot fi văzute cele 4 volume ale *Bibliografiei*.

Trebuie amintite și calitățile de profesor ale lui I. Bianu, devotamentul, severitatea necesară unui cadru didactic, dăruirea cu care predă elevilor săi elemente de istorie veche a limbii române, de literatură, retorică sau poetică. Putem observa toate acestea în caietele cu notițele elevilor lui Bianu de la cursurile sale de la Liceul Sf. Sava. Mulți dintre cei care au învățat slova veche de la Bianu au devenit renumiți paleografi sau istorici ai

literaturii, cum este cazul lui N. Cartoian, cu care a editat frumoase albume de paleografie românească și slavă.

Conferințe, comunicări, alocuțiuni susținute de Ioan Bianu pe diverse teme: despre cartea veche, despre modul în care trebuie perceput și realizat învățământul, îndrumări sau note care premere un viitor dicționar etimologic, sunt și ele de amintit. Bogata corespondență cu personalități ale vremii, ca să-i amintim doar

pe cei din țară, precum N. Iorga, Ion Ghica, Hasdeu, Vasile Pârvan vin să întrească portretul acestui mare filolog și om de cultură care se recomanda simplu, „bibliotecarul Academiei”.

Omagiindu-l pe Ioan Bianu la un sfert de veac de la moartea sa, Tudor Vianu afirma:

„Se poate spune, fără nicio exagerare, că întreaga temelie de organizare a Bibliotecii Academiei, îmbogățirea ei într-o lungă perioadă, începuturile

științei bibliologice și bibliografice românești, formarea unui grup valoros de specialiști se datoresc lui Ioan Bianu. [...]

A fost, în înțelesul deplin al cuvântului, omul potrivit la locul potrivit, un exemplar uman pilduitor pentru ceea ce poate obține, în orice domeniu al activităților publice, sinteza patriotismului, a pregătirii de specialitate și a conștiinței profesionale.”

Carmen Albu

Cabinetul de manuscrise-carte rară al Bibliotecii Academiei Române deține, în colecția de manuscrise franceze, manuscrisul olograf, semnat Panait Istrati, donat de soția acestuia, Margareta Istrati, cu titlul *Vie d'Adrien Zograf, III, Méditerranée* [*Viața lui Adrian Zografi, III, Mediterana*], datat septembrie 1934, București, și pregătit pentru publicare la Les Éditions Rieder, dedicat doctorului J. V. Gillard din Nisa și inginerului N. Malaxa din București: „Cu recunoștința mea. Ei au contribuit generos, fiecare cu mijloace proprii, la salvarea vieții mele”.

Pe parcursul celor 136 file, eroul, Adrian Zografi, este protagonistul unei povești. Îmbarcat în „decembrie 1906”, pe pachebotul Dacia, de la Constanța către Alexandria, Egipt, acest „tânăr idealist” va deveni, cum afirmă Istrati în scurta sa introducere la volum, „amantul Mediteranei”, părăsindu-și mama în România, la Brăila, ca să trăiască și să povestească „scene capitale din feeria mediteraneană”. S-a spus că Istrati l-a inventat pe Adrian Zografi, personajul pe care l-a înzestrat cu biografia, însușirile și amintirile sale. Roger Dadoun, cunoscut eseist francez, a vorbit despre „mediteranele lui Panait Istrati”, „valoroase, în primul rând, prin intensă și vie viață prezentă a unor personaje de toate stilurile, de toate dimensiunile, descrise cu forță și pitoresc de Istrati și care întruchipează aspecte esențiale ale realității umane.” *Mediterrana* reprezintă și o despărțire de locurile natale, o călătorie inițiată, de căutare sau regăsire a sinelui, de expunere la experiențe umane și represii în care se poate pune problema viețuirii sau supraviețuirii. Astfel, protagonistul ajunge de la Pireu, la Stambul, apoi în Egipt, la Alexandria, la Cairo, la Beirut și Damasc. Elisabeth Geblesco, psihanalistă de școală lacaniană, consideră că „hoinăreala lui Istrati” e o „căutare a tatălui, absent încă de la nașterea copilului său, și, mai simplu, a celorlalți, adică această multiplicitate și această varietate de subiecți care compun umanitatea.” *Mediterrana* sa nu este doar un voiaj turistic sau o sursă de inspirație literară, e o confruntare intensă cu varietatea lumii, cu personaje și realități, pe care le descrie entuziast în lucrare. Pe vasul Dacia, „unic în

Mediterrana prin silueta sa în întregime albă... ca o lebădă”, care pornește spre capitala sultanilor, apoi spre Pireul „tatălui meu”, spre Smirna și Egipt, îl întâlnește pe evreul Moritz Feldmann, cu porecla Moussa, un tată de șaizeci de ani care își caută fiica, Sarah, „cel mai frumos copil” al său, stabilită în Alexandria, unde are un bar. Protagonistul se împrietenește cu acesta, îl descrie ca pe un „om fin, emotiv”, care „cântă cu o voce frumoasă piese lungi de operă și operetă, în italiană” pentru ca împreună, trecând printr-o serie de aventuri, să descopere că fiica acestuia era implicată într-o tristă poveste de proxenetism. *Mediterrana* este, de fapt, personajul din existența lui Istrati cu care are o relație emoțională și înflăcărată, care capătă semnificație prin legăturile sociale, imaginare, culturale, chiar economice ale povestitorului cu oamenii sau grupurile umane din acest spațiu de civilizație multiculturală, care îi amintește de Brăila sa matriceală, multietnică și de nostalgiile identității până la saturație, căci *Mediterrana* sa e un conglomerat de etnii, care ne vorbește de greci, de evrei, de români, de armeni, turci,

egipteni, personaje în povestirile sale, o lume „dincolo de bine și de rău”, deci dincolo de limite. Moussa este varianta în oglindă a autorului, perspectiva fiind răsturnată.

Personajul tatălui apare și în alte pasaje, căci și alte personaje au ceva patern, vezi Solomon Klein, în Port Said, Siria, care apare în capitolul IV. În dialogul cu acest personaj, Istrati deschide problema cinstei sau onestității, a moralității, căci pentru Solomon Klein „toată lumea zice că e cinstită și nimeni nu e” și „nu va deveni mai bună decât atunci când va recunoaște că e bolnavă de falsă corectitudine” (p. 91). Întreaga lucrare conține personaje, multe episodice, care compun tabloul zonei în care se încadrează și odiseea mediteraneană, capabilă să îi declanșeze stări de meditație asupra lui însuși în raport cu umanitatea. Gândindu-se la bunăstare, Zografi afirmă că „dacă vine cu prețul nefericirii altora, preferă sărăcia”. Și adaugă „e vorba mai degrabă de o mistică a onestității decât de o teorie socială”.

Tot R. Dadoun observa că: „De atâta înțelegere și durere era torturat Panait Istrati. Tipătul scrierilor sale ne spune că ar fi

vrut ca lumea să fie altfel. Pe pașaportul său din 1916, la rubrica *profesiune*, scria *zugrav*. Nu știa pe atunci că va zugrăvi chinul și umilința, rănilor și disperările, fuga de tot ce nu putea schimba, ca nimeni altul”, și continuă: Impactul autobiograficului asupra scriiturii istratiene trebuie analizat din perspectiva hermeneuticii, ocazie cu care cităm puncte de vedere impregnate biografic, scriitura istratiană având o pronunțată dimensiune identitară, iar la toată creația istratiană e plămădită din aluatul vieții reale”.

Peregrinările sale au un traseu spectaculos, acoperind o mare parte din litoralul mediteranean european și nord-african, Istrati fiind uneori abandonat de pe vapor la prima escală. Odată cu eroul, ne bucurăm și de scurte descrieri ale orașelor în care se oprește: Smirna e „plină de terase, toată numai marmură, chei, narghilele, minarete”; Alexandria te întâmpină cu „păduri de palmieri de-a lungul drumului, succesiunea neîntreruptă de vile fastuoase, cum nu vedem decât în poveștile din O mie și una de nopți”, p. 36, cu o Mediterană atât de frumoasă, un cer la fel de minunat, care te uimesc”, p. 81; Beirutul e „un oraș minuscul” în care statuia lui Ferdinand de Lesseps cu „privirea fixată spre canal” îndeamnă la continuarea drumului, un oraș în care te simți atât de pierdut încât ai fi „gata să fraternizezi cu diavolul”, p. 77-78; Port-Said, „prima mare intersecție de rute maritime unde inima mea a simțit și înregistrat pulsațiile arterelor vieții universale ale planetei. Am avut aici viziunea clară, sentimentul precis al diversității destinelor umane, care smulge soțul soției, fiul mamei, iubitul iubitei și îi lansează violent în spații unde îi atrag afinități mai armonioase ca acelea pe care ei încearcă să le creeze prin legături de familie”, p. 79; în Cairo, „te simți cu adevărat în Egipt”, unde Nilul e „mâlos ca Dunărea. Nu are crocodili, dar minunații palmieri care mărginesc zonele fac din Egipt imaginea copilăriei mele”, aflăm din capitolul „Joies et misères „égyptiennes”, p. 46. Brăila lui Panait Istrati, cu rol de matrice, și universul balcano-mediterranean, prin care va hoinări întreaga lui viață, vor avea în scriitura istratiană o prezență continuă. Istrati însă, oriunde s-ar afla, „gândește

MEDITERANA

românește. Structura frazei, coloritul sentimental al sensurilor, structura operei e străină de ceea ce ar putea scrie orice autor francez.... Prin ceea ce se numește stil, în accepția complexă a noțiunii, Panait Istrati e, neîndoiește, român”,

afirmă Mircea Vaida în postfața de la Chira Chiralina, Ed. Minerva, 1973. Personajul istratian este un „peregrin”, care înfruntă mizeria și umilințele oricărui servitor, zidar, hamal ars de soare sau fără adăpost, flămând sau bolnav.

Zografi, ca și scriitorul însuși, „în exaltări, în pasionalitate, constant: pierde dacă nu arde, există, întrucât este un rug aprins” (Mircea Iorgulescu în lucrarea „Spre alt Istrati”, Editura Minerva, 1986), iar Mediterana sa scapă oricărei definiții, ca un

spațiu cosmic sau imaginar în care se găsește și regăsește, care îi multiplică riscul de a se pierde, dar îl și umple de nostalgiile identității pe care se străduiește să le pună la unison cu fluxul și vibrația universului.

Lorența Popescu

PETRU GROZA ȘI INSTAURAREA

Sub conducerea guvernului Groza, controlat de sovietici, au avut loc unele dintre cele mai tulburătoare evenimente din istoria României: abdicarea regelui Mihai I și transformarea regatului în republică.

De asemenea, în 1947, România a recuperat Ardealul de Nord, cedat Ungariei fasciste în 1940. Au urmat trimiterea în temnițele comuniste a zeci de mii de români, reformele drastice de naționalizare a agriculturii, devalizarea unor importante resurse ale României, în folosul Uniunii Sovietice.

Până în anul 1995, și orașul Ștei din Bihor, construit de la zero în anii '50, de românii și sovieticii angrenați în exploatarea marilor zăcămintele de uraniu din împrejurimi, îi purtase numele: „Dr. Petru Groza”. Tot până în 1995, statuia uriașă de bronz a demnitarului a tronat în piața centrală din Deva. Apoi, monumentul a fost demolat și înlocuit cu statuia împăratului roman Traian.

Format din comuniști, scial-democrați, membri ai Frontului Plugarilor, ai Uniunii Patrioților și Uniunii Populare Maghiare, ca și din disidenți din partidele istorice (Gh. Tătărescu, Anton Alexandrescu), care să dea impresia colaborării tuturor forțelor politice, guvernul Groza, autointitulat „de largă concentrare democratică”, marchează începutul regimului comunist în România.

Componența guvernului de la 6 martie putea să-l deruteze chiar și pe un observator avizat. Părea să fie vorba de un grup oarecare de oameni, adunați fără nici un criteriu de competență ori de apartenență politică strictă. Printre ei erau antisemiți, laolaltă cu evrei, pronaziști și antinaziști, atei și preoți, proruși și anti-ruși. Totuși, la o atentă examinare, puteai observa că toată această ciudată adunătură, fusese cu mare grijă selectată, având un singur scop: să servească Moscova și lumea comunistă. Șeful guvernului, dr. Petru Groza, era o simplă marionetă. Nu era comunist, dar primise conducerea guvernului de comuniști, tocmai pentru a înșela opinia publică românească și internațională. Avea o anume abilitate ca om politic, un considerabil farmec personal, un suflet destul de generos, unele bune intenții, mari ambiții și o inepuizabilă colecție de anecdote deochiate. Nu se bucura de vreun prestigiu moral

sau politic, nu se distinsese în nici un fel, pe tărâm social ori prin patriotism în timp de război, neavând nici cea mai mică autoritate în vreun domeniu. Era într-o poziție de două ori

dezavantajată, acceptând să fie o marionetă rusească. Mai întâi că slujea pentru comuniști care, la rândul lor, slujeau Moscova, iar apoi, nu numai că nu era stăpân asupra propriului guvern,

dar nu era nici măcar în propriul său birou. Comuniștii se întâlniseră în casa lui și el participase cel puțin la una dintre aceste foarte periculoase rendez-vous-uri, ba chiar stătuse o lună la închisoare, din această pricină. A fost eliberat datorită intervenției lui Maniu pe care, drept răsplată, guvernul său l-a aruncat în închisoare. Groza nu avusese de-a face cu acțiunea de la 23 august, dar se bucura de oarecare aureolă, datorită frumoasei sale vile, hotelului care-i aparținea, băncii care prospera, foarte profitabilei fabrici de băuturi, confiscată de la evrei, și întinselor ateliere textile, obținute în același fel. Era plin de slugărnicie și lipsit de sentimentul onoarei personale. Toate acestea au făcut din el o unealtă potrivită pentru scopurile Kremlinului și pentru „felia românească” a comunismului internațional.

Instalarea lui Petru Groza la Palatul Victoria a dat startul epurărilor în toate instituțiile românești și, în primul rând, în instituțiile de forță, în Justiție ministrul Lucrețiu Pătrășcanu, la Externe ministru, agenta sovietică și lider de facto al Partidului Comunist Ana Pauker, la Comunicații șeful Partidului Comunist, Gheorghe Gheorghiu Dej. Sub pretextul de-nazificării României, fostă țară asociată cu Hitler, o serie întreagă de lideri democrați și pro-occidentali, se confruntau cu atacuri permanente. România a participat, din nenorocire, în timpul regimului de dictatură militară al legionarilor, apoi exclusiv al mareșalului Antonescu, la Holocaust. Sute de mii de evrei au căzut victime autorităților române aliate cu naziștii, atât cetățeni români, deportați din nordul Moldovei și Basarabia, cât și oameni din teritoriile sovietice ocupate de Armata Română, cum s-a întâmplat la Odesa. Mareșalul Ion Antonescu, prizonier în URSS începând cu august 1944 până la procesul care început în mai 1946, și ministrul său de externe și vicepremier, Mihai Antonescu, au fost executați, la Jilava, pe 1 iunie 1946, în urma unui proces ținut de un ne-constituțional Tribunal al Poporului (Constituția României interzicea constituirea oricăror tribunale excepționale n.r.). În același proces a fost condamnat guvernatorul Transnistriei, unde au fost lagărele românești pentru evrei.

COMUNISMUL ÎN ROMÂNIA

Gheorghe Alexianu a fost executat în aceeași zi, 1 iunie 1946.

Dar odată România ocupată, pretextul, fapt real al participării la Holocaust, această vulnerabilitate morală a României era folosită constant de partidele raliat ocupației rusești împotriva tuturor personalităților care reprezentau România democratică și pro-occidentală, de la Regele Mihai și șefii partidelor clasice la profesori universitari, actori, cântăreți, lideri de opinie, am noi spune astăzi. Acuzațiile de fascism sau de complicitate nu se mai opreau.

Pe de altă parte, noile autorități au evitat să atace, direct, în 1945-1946, cele mai adânc înrădăcinate instituții. Regele Mihai a fost decorat și i se făceau cadouri, directive precise atrăgeau atenția că Biserica Ortodoxă Română nu trebuie în nici un chip atacată sau victimizată, iar prin reforma agrară din 1945, țăranii săraci au primit câte 5 hectare de pământ. Când, în urma Conferinței de la Potsdam (lângă Berlin) din iulie-august 1945, președintele SUA, Harry Truman, premierul britanic Churchill/ apoi Atlee, liderul sovietic, Stalin, au dat publicității o declarație în care spuneau că toate națiunile Europei au dreptul la guvern reprezentativ, Regele Mihai i-a cerut premierului Groza să demisioneze. Cum acesta a refuzat, Regele Mihai a intrat în grevă, adică a refuzat să mai semneze orice document/decret al Guvernului, ceea ce lipsea de legalitate orice act guvernamental.

La 8 noiembrie 1945, de onomastica Regelui, zeci de mii de oameni s-au strâns în fața Palatului Regal, ca să îl susțină pe Mihai. Demonstrația pașnică cu steaguri românești, americane și britanice a fost înecată în violență. În Piața Palatului Regal (acum Piața Revoluției) au sosit camioane cu muncitori furioși, manipulați de narative comuniste, înarmați cu ciomege și răngi.

Între cei arestați au fost însă manifestanții liberali (protestul a pornit din dreptul casei Sabinei Brătianu de pe strada Maria Rosetti, din apropiere), țărăniști, pro-occidentali, cu uciderea lor avea să fie șantajat Regele Mihai pe 30 decembrie 1947 când a fost forțat să abdice.

Mioara Petrescu

ISTORIA LUI ALEXANDRU CEL MARE

Din cele mai îndepărtate timpuri, arta împodobirii manuscriselor cu litere ornate, viniere, chenare, frontispicii și miniaturi a preocupat îndeaproape pe artiști și pe oamenii de cultură, stimulând, în același timp, imaginația celor dornici de a se instrui și de a admira frumosul sub toate aspectele lui.

Referindu-se la miniaturile românești și la sensibilitatea pentru culoare a românilor, N. Iorga făcea următoarea observație: „Miniatura la noi prezintă o notă foarte interesantă, în ceea ce privește jocul colorilor culoarea este pentru noi unul din elementele principale ale artei; trăim în culoare și pentru culoare, simțim culoarea, o dorim, o impunem artistului, dacă el nu găsește într-însul puterea de expresie. Nu este o lume ștearsă, o lume ternă, această lume a noastră, ci una care își însușește tot ceea ce da lumina și care știe să întrebuințeze efectele luminii pentru a realiza frumosul”.

În a doua jumătate a secolului al XVII-lea, răspândirea tiparului pe scară largă are drept urmare un fenomen specific românesc, și anume faptul că modalitatea de ornamentare a cărții este preluată de la cartea manuscrisă autohtonă. Transpunerea elementelor de ornare ale cărții manuscrise în cartea tipărită apare firesc, noul limbaj al miniaturii fiind utilizat chiar în manuscrise, cu o aparență de gravură, reprezentând, de fapt, o etapă în evoluția artei miniaturii; culorile sunt înlocuite treptat de tentele laviurilor și ale culorilor transparente, care, ulterior, s-au transformat în acuarela modernă.

O categorie bogat reprezentată în colecția de manuscrise românești, care a beneficiat mai puțin de talentul miniaturistilor, dar nu și de cel al caligrafilor, este aceea a literaturii istorice, incluzând cronici, cronici rimate, cronografe și texte istorice, care au circulat sub forma manuscrisă.

Fiul regelui Filip al II-lea al Macedoniei și al reginei Olimpia, Alexandru s-a născut în anul 356 î.Hr., chiar în aceeași noapte când Templul lui Artemis din Efes a fost incendiat. Tatăl său, care avea multe femei și care își neglija nevasta, i-a oferit fiului său, de-a lungul copilăriei, o educație spartană, fiind foarte sever. Se spune că l-a aruncat în

mijlocul unui grup de lei[4]. Zilnic, Alexandru se antrena din greu să lupte și să comande soldați, îndeplinind îndatoriri militare stricte. Datorită acestui mod de viață, a deprins tradițiile militare, dezvoltându-și o constituție robustă. Mama lui Alexandru, Olimpia, nu era de origine macedoneană, ci era o grecoaică din Epir. După istorici, ea a fost o femeie aprigă, extrem de neconvențională, cu ambiții dinastice foarte puternice și cu interese oculte, crezând în „viața viitoare” și farmece. Soțul ei, regele Filip, a luat-o în căsătorie când ea avea 20 de ani, iar el 28. Dar, foarte curând, după conceperea lui Alexandru, el a început să se sperie de propria lui soție, pe care a surprins-o odată dormind cu șerpi în pat. Alexandru a fost prieten și cu filosoful Diogene din Sinope, cinicul. Vizitat de către Alexandru în „vila-butoi” unde locuia și întrebând: „Eu, Alexandru, împărat al lumii, ce pot să-ți dau?”, a dat un răspuns memorabil: „Nu poți tu să-mi dai ceea ce îmi iei: dă-te la o parte din lumina soarelui!” Plin de admirație, eroul ar fi zis: „Dacă n-aș fi fost Alexandru, adică un tânăr condamnat să cucerească lumea, aș fi vrut să fiu Diogene, un om liber”. Tânărul rege a început de foarte devreme să-și construiască, în

mod conștient, imaginea de nou Ahile: frumusețea, îndrăzneala, inteligența eroului se regăseau în el peste secolele care îl despărțeau de Războiul Troian. Pentru a-și consolida puterea, Alexandru și-a construit o ascendență divină (dar neadevărată) și s-a dat drept urmaș după mamă al lui Heracle. În anul 334 î.Hr., după ce a trecut podul Heles la Troia, primul act politic întreprins de Alexandru cel Mare a fost ceremonia de la mormintele lui Ahile și Patrocle. Se povestește că micul prinț a reușit să înlănzească un armăsar cu coama neagră, de proveniență grecească. În ce privește aspectul lui Alexandru, mulți istorici au crezut, pe baza picturilor antice, sculpturi și documente, că el a fost foarte frumos. Mulți îl descriu că avea părul lung, blond, ajungând până la gât, un nas drept, o frunte proeminentă, bărbie scurtă, fără barbă și o privire intensă. „Buzele sale au fost caracteristice unui nobil, părul cârlionțat a crescut într-un vârf pe frunte, pielea lui era netedă și ușor colorată”. Este neclar, totuși, cât de înalt a fost de fapt, dar se pare că există un consens printre istorici că în realitate a fost destul de scund, dar bine proporționat.

Alexandru avea o constituție robustă, un trup fizic bine dezvoltat (care atestă că era asemeni macedonenilor și grecilor). Trăsăturile sale faciale erau însă feminine. Avea ochii mari, un nas neobișnuit de mare și alungit, păr cârlionțat, culoarea părului său era șaten deschis, iar pielea era de culoare măslinie. Nu era blond, iar părul său a fost inițial șaten, dar s-a albit în urma campaniilor militare care l-au epuizat, în cele din urmă devenind de culoarea coamei de leu. În ceea ce privește culoarea ochilor lui Alexandru, istoricul grec Arrian l-a descris ca fiind „un comandant puternic, frumos, cu un ochi căprui închis ca noaptea și unul albastru ca cerul”. Conform lui Plutarh, Alexandru a avut un temperament violent și impulsiv, care, fără îndoială, a contribuit la unele dintre deciziile sale. Deși Alexandru a fost încăpățânat și nu a răspuns la toate comenzile primite de la tatăl său, el a fost deschis la dezbateri. El a avut și o latură mai calmă, perceptivă, logică și calculată. A avut o mare dorință de cunoaștere, o dragoste pentru filozofie, și a fost un cititor pasionat. Acest lucru a fost, fără îndoială, datorită tutelei lui Aristotel. Alexandru a fost inteligent și avea un ritm alert de învățare. Datorită inteligenței sale, și-ar fi dezvoltat capacitatea de-a comanda. El a avut o mare auto-reținere în „plăceri ale corpului”, în contrast cu lipsa lui de control de sine, și cu consumul de alcool. Alexandru a fost erudit și pasionat atât de arte și științe. Cu toate acestea, el a avut un interes scăzut în sport sau jocuri olimpice, spre deosebire de tatăl său. El a avut o mare carismă și o forță de personalitate, caracteristici care l-au făcut un mare lider.

Margareta Popescu

TEZAU Foaie a
Bibliotecii Academiei Române.
Calea Victoriei Nr. 125,
Sector 1, București
COLEGIUL DE REDACȚIE

Redactor șef:
Petre Mihai Băcanu
Redactori:
Gabriela Dumitrescu,
Lorența Popescu,
Oana Lucia Dimitriu,
Luminița Kővari,
Carmen Albu
Tehnoredactare/Prezentare grafică:
Hașegan Ștefan Dumitru
Gabriela Dumitrescu

Tezaur (București)
ISSN 2784 062X ISSN-L 2784 - 062X